

Posudek na diplomovou práci Martina Čabana *Argument v mýtu, mýtus v argumentu*

Přestože si autor práce v jejím závěru stěžuje, že možná více otázek otevřel než zodpověděl (anebo možná právě proto), zaslouží si výběr náročného tématu i způsob zpracování opravdové uznání. Náročnost jeho přístupu spatřuji mimo jiné i v tom, že poučení zahrnul několik oborů (mediální studia, teorii argumentace, různorodé výklady o mýtech, sémiotiku, jazykovědu) a že dospěl k závěrům formulovaným sice střízlivě, zato však podle mého názoru velice přesvědčivě.

Po kladném hodnocení v úvodu posudku bývá zvykem přikročit k vytčení nedostatků práce. V daném případě mě ale autorovy formulace vedou spíše k výměně názorů a k diskusi než k vyjádření jednoznačného oponentského stanoviska. Zamýšlím se především nad uspořádáním výkladu při analýze jednotlivých ukázek. Toto uspořádání je celkem jednotné a umožňuje tak porovnání nejen jednotlivých ukázek, ale i porovnání zkoumaných periodik – Blesku, Lidových novin a Hospodářských novin. Po ukázce (dodávám, že vesměs zdařile volené z žánru komentářů, tedy z typicky argumentačního diskurzu) následuje přepis textu do strukturované podoby argumentu. Triádu pak završuje autorova analýza, která se opírá jak o ukázkou, tak o její strukturovaný přepis (v podobě rastru tvořeného premisami a závěrem). Kladu otázku, zdali právě tento strukturovaný přepis závěrečnou analýzu poněkud neomezuje. Je totiž možné, že zdrojem možných omezení se stává právě ono přeformulování ukázky do formalizovaného (a tedy na ukázkou naroubovaného) rastru – tzv. standardizace argumentu.

Tuto svou snad nepřiliš jasnou formulaci vyložím na příkladu. Autor, který se přidržuje argumentační analýzy T. Govierové, vylučuje v souhlase s touto autorkou ze svého pole zkoumání ty součásti a vlastnosti textu, které „nemají argumentativní charakter“, např. slovosledné záležitosti, otázky, vyjádření pocitů apod. Co kdybychom však na toto omezení nepřistoupili? Přece v práci citovaná věta „Nesnáším brokolici!“ je zřetelným argumentem pro odmítnuté pozvání k obědu někým, kdo právě brokolici připravil. A otázka „Ty myslíš, že na takovou slátaninu půjdu?“ je přece jasným argumentem pro odmítnutí návštěvy kina. A souvětí „Tady vaří dobře, ale draho“ se argumentačně liší od souvětí „Tady vaří draho, ale dobře“, i když tento fakt zůstává standardizačnímu přeformulování skryt. Ale to je jen poznámka k zamyšlení. Jinak ovšem chápu, že mnou navrhovaný přístup k argumentaci (inspirovaný francouzským směrem „argumentation dans la langue“ a německou „Alltagslogik“, tedy směry nadřazujícími vyjadřování v běžném jazyce formálnělogickému rozboru) hrozí jistým subjektivismem. A především příklonem k implicitním složkám argumentace, které často bývají – a s tím by Govierová patrně nesouhlasila – ty nejdůležitější.

Velice jsem uvítal, že v závěru práce autor oslabuje dichotomii „argument – mýtus“ zařazením výkladu o obecných místech. Díky tomu se mu teorie argumentace vřazuje do běžného způsobu myšlení a vyjadřování – a zároveň ospravedlňuje snad překvapivý závěr, že způsobem argumentování se jednotlivá periodika moc neodlišují. Od autora se liším tím, že mýtus (obecná místa) od argumentace neodděluji – proto nesouhlasím s formulací na s. 45 „*Přestože se jedná o argumenta i na první pohled sofistikovanou a podrobnou, při bližší analýze zjistíme, že i zde je místo pro mýtus*“ – napsal bych „Právě proto...“.

Moji přímluvu za větší váhu stylisticko-jazykového rozboru při charakteristice argumentace může např. ospravedlnit výraz „lyžovačka“ (podle Govierové neargumentativní složka textu) tam, kde se naznačuje podezření o tom, že Hojdar není tak moc nemocný (s. 34) nebo narážka na charakteristickou mluvu našeho prezidenta (*opravdu, ale opravdu poslední*) ve funkci oslabující (karikované) premisy.

Jen na okraj - je Barthes, barthesovský, Barthese, ostatní podoby jsou graficky nenoremní.

Své poznámky jsem připojil ne jako projev nesouhlasu, ale v zaujetí – a to velice příznivém – nad posuzovanou prací. Hodnotím ji proto jako výbornou.

V Praze dne 30. ledna 2007

